

Hana Bortlová, Československo a Kuba v letech 1959-1962, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Středisko ibero-amerických studií, Praha 2011, 260 s., obrazová příloha. Disertační práce.

Oponentský posudek

Témata z kubánských novověkých dějin náleží ke kapitole permanentního zájmu československé a české iberoamerikanistiky. Jména autorů jako Josef Polišínský, Bohumil Baďura, Josef Opatrný a další náleží ke stálým minulé a současné české iberoamerikanistiky. Samotná Kuba poutala a poutá pozornost jak v období španělské přítomnosti, tak v období po získání nezávislosti. Samotné 20. století představuje na příkladu Kuby jeden z možných modelů vztahů bádání o Latinské Americe v Československu a v České republice. Zlomová data pak představují léta 1898 - a pro nás v tuto chvíli aktuální časové vymezení disertační práce, a to vztahy Československa a Kuby bezprostředně po roce 1959. Za horní mezník zvolila autorka rok 1962, kdy Československo čelilo vlastním hospodářským problémům a ochlazení československo-kubánských vztahů bylo dáno podobou řešení raketové krize velmocemi.

Paní Hana Bortlová dokládá svým disertačním textem jednu z produktivních podob, jak obohatit poznávání latinskoamerických dějin a dějin vzájemných vztahů Československa a Kuby. Zvolila časově úzce vymezené období, které jí umožnilo vstoupit do tématu s mimořádně hlubokou znalostí pramenů a odpovídající literatury. Ve vztahu k pramenům oceňuji široký záběr jdoucí od pramenů archivních, přes dobový tisk až k práci s paměťmi a vzpomínkami protagonistů, které bylo možno oslovit. Tato osobní svědectví mají mimořádnou hodnotu.

Samotná práce je po formální stránce vystavěna k respektu k toku času a událostí s tím, že zohledňuje mezinárodněpolitický kontext ideologicky rozděleného světa a současně v podobě samostatných kapitol pojednává o základních problémech a konturách vzájemných vztahů. Bezesporu těžiště kontaktů představovaly ambice hospodářských vztahů Kuby a Československa, dále podpořené podporou vzájemné vědeckotechnické spolupráce. Upozorňuji v tomto kontextu na partii, která se v kapitolách 10 až 12 zabývá na jedné straně spoluprací tajných služeb Kuby a Československa včetně propagandy, na straně druhé roli a místu kubánských stipendistů v Československu.

Osudy vztahů Kuby a Československa bezprostředně po vítězství kubánské revoluce představují současně podobu vztahů sovětského bloku k Latinské Americe. V tomto směru náleželo Československu mimořádné místo. Dobré jméno Československa v Latinské Americe v meziválečném období včetně dovozu československých zbraní bylo mostem, na němž bylo možno budovat další spolupráci. Odtud zájem Kuby o účast Československa při organizování kubánských bezpečnostních služeb či vysílání armádních expertů. Bezesporu Československo toto roli úspěšně plnilo. Neopomeňme v té souvislosti zdůraznit i obecně vnímaný ohlas kvalit československé kultury na americkém kontinentu, tak jak byla světu představena již dříve na bruselském Expu 1958. Rovina vzájemného kulturního ovlivňování snad představuje do budoucna ještě jednu z nevytěžených možností při poznávání vzájemných relací. Oceňuji začlenění a využití informací, které se týkají osudů protagonistů vzájemné spolupráce, a to jak na příkladu Františka Kriegla, tak poznání spolupráce bezpečnostních služeb. V tomto směru vypovídají především archivní prameny dále doplněné metodou orální historie.

Po stránce formální i obsahové byla autorkou předložena práce, která splňuje požadavky kladené na disertační texty. Paní Hana Bortlová doložila znalost analyzované materie a interpretační zdatnost včetně kultivovaného jazyka. Práci doporučuji k obhajobě.

V Olomouci, 30.11.2010

Ivo Barteček

Prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc., Katedra historie FF UP v Olomouci